Program konferencji

18 listopada 2026 (środa)

Otwarcie konferencji

9.00-9.20 Otwarcie konferencji – dr Sylwia Wielichowska, Dyrektor Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu.

Panel I – Obóz dla dzieci polskich przy ul. Przemysłowej w świetle źródeł pisanych

9.20-9.40 dr Agnieszka Fronczek-Kwarta (Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu) – *Pułapki badawcze w pracy muzealnika. Budowanie narracji o obozie dla polskich dzieci przy ul. Przemysłowej wokół wyodrębnionej grupy archiwaliów*.

9.40-10.00 dr Jakub Parol (Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu) – *Czy należy postrzegać relacje, wspomnienia i zeznania byłych więźniów obozu dla dzieci polskich w Łodzi (niem. Polen-Jugendverwahrlager der Sicherheitspolizei in Litzmannstadt) jako wiarygodne źródło do badań nad jego dziejami?*

10.00-10.15 – Dyskusja

10.15-10.30 – Przerwa kawowa

Panel II – Pamiętniki i listy. Źródło historyczne do dziejów dzieci jako ofiary wojny

10.30-10.50 dr Alicja Adamus-Kowalik (Archiwum Państwowe w Częstochowie / Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie) – *Mały świadek, wielki strach: epistolarny obraz II wojny światowej*.

10.50-11.10 Ewa Dubaj (Archiwum Państwowe w Częstochowie) – *Pamiętnik Janka - obraz wojny w oczach nastolatka*.

11.10-11.30 Mariusz Bieciuk (Białostocki Ośrodek Kultury / Centrum im. Ludwika Zamenhofa) – *Pamiętnik z dorastania. Wojenne wspominania Waldemara Baksa z lat 1S3S-1S44.*

11.30-11.45 – Dyskusja

11.45-12.00 – Przerwa kawowa

Panel III – Dyskurs historyczno-pedagogiczny dotyczący dziecka jako ofiary wojny

12.00-12.20 dr Emila Figura-Osełkowska (Instytut Północny im. Wojciecha Kętrzyńskiego) – *Nadzieja w małej walizce - narracja historyczna o Kindertransportach.*

12.20-12.40 Bożena Maria Kamińska (Muzeum – Miejsce Pamięci Palmiry) – *Losy sierot na terenie Warszawy w okresie okupacji i w latach powojennych na przykładzie działalności Jerzego Strzałkowskiego*.

12.40-13.00 dr Szymon Pietrzykowski (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma) – *„Nigdy nie zapomnij kłamać…”. Kilka bardziej i mniej znanych*

historii żydowskich dzieci ukrywanych przez Polaków w czasie II wojny światowej związanych z Wielkopolską.

13.00-13.20 dr hab. Marek Mikołajczyk (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) – *Między traumą wojny a powrotem do normalności. Funkcje wychowawcze, opiekuńcze i integracyjne harcerstwa zuchowego w Wielkopolsce w latach 1S45-1S50*.

13.20-13.35 – Dyskusja

13.35-14.30 – Przerwa kawowa

14.30-14.50 Karolina Włodarczyk (Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku) – *Dzieci jako ofiary wysiedleń na Syberię - historia Stanisława Ścibora-Marchockiego na podstawie kolekcji ze zbiorów Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku*.

14.50-15.10 dr Wojciech Łukaszun (Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku) – *Dzieci w okupowanej Polsce w obiektywie niemieckich aparatów. Fotografie ze zbiorów Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku jako źródło do badań*.

15.10-15.30 Agnieszka Kłys (Muzeum Stutthof w Sztutowie) – *Młodociani więźniowie obozu koncentracyjnego Stutthof w świetle źródeł archiwalnych*.

15.30-15.45 – Dyskusja

15.45-16.15 – Przerwa kawowa

Panel IV – Martyrologia dzieci w edukacji historycznej

16.15-16.35 Ewa Malinowska (Muzeum Stutthof w Sztutowie) – *Pedagogika muzealna w Polsce od upamiętnienia ku krytycznej refleksji historycznej, w kontekście zmian w polityce oświatowej państwa*.

16.35-16.55 Przemysław Zachulski (Muzeum II Wojny Świtowej w Gdańsku) – *Od eksponatu do opowieści. Jak opowiadać o dzieciach - ofiarach II wojny światowej*.

16.55-17.15 Natalia Harmasz (Muzeum II Wojny Świtowej w Gdańsku) – *Pusta kołyska*

- *prezentacja losów polskich dzieci na podstawie wybranego eksponatu w edukacji Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku*.

17.35-17.55 Beata Kowska (Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi) – *Między groteską a traumą - edukacja historyczna w dobie Tik Toka*.

17.55-18.00 – Dyskusja

Panel V – Martyrologia dzieci żydowskich w źródłach historycznych

9.00-9.20 dr Lidia Zessin-Jurek (Stockton University / Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie) – *Dzieci wojennej drogi. Losy, świadectwa i pamięć polsko-żydowskich dzieci uchodźczych*.

9.40-10.00 dr hab. Marta Kubiszyn (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – S*ztambuchy prowadzone przez żydowskie dzieci w czasie okupacji jako źródła historyczne i biograficzne*.

10.00-10.20 dr Martyna Grądzka-Rejak (Muzeum Getta Warszawskiego / Instytut Pamięci Narodowej) – *„Dzienniczku! Tak mi wstyd, że Cię tak zaniedbałam!" … Relacje i dokumenty osobiste jako źródła do badań nad codziennością dzieci żydowskich w getcie krakowskim i ZAL/KL Plaszow*.

10.20-10.40 Bartłomiej Grzanka (Muzeum byłego niemieckiego Obozu Zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem) – „*Chłopcy oznak żydowskich nie mieli". Dzieci czeskie i polskie - ofiary niemieckiego obozu zagłady w Chełmnie w relacjach świadków*.

10.40-10.55 – Dyskusja

10.55-11.10 – Przerwa kawowa

Panel VI – Materiały dotyczące martyrologii dzieci w zbiorach archiwalnych i muzealnych 11.10-11.30 dr Karolina Trzeskowska-Kubasik (Instytut Pamięci Narodowej) – *Zasób Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej jako źródło do badań nad stratami osobowymi dzieci polskich robotnic przymusowych*.

11.30-11.50 Marta Grudzińska (Państwowe Muzeum na Majdanku) – *Rola archiwaliów i artefaktów zgromadzonych przez Muzeum na Majdanku w rekonstrukcji losu dzieci w KL Lublin*.

11.50-12.10 Iwona Drożyner (Muzeum Dulag 121) – „*Mam przecież dopiero 10 lat*". *Dziecięce świadectwa jako źródło do badań nad II wojną światową*.

12.10-12.25 – Dyskusja

12.25-12.40 – Przerwa kawowa

Panel VII – Wspomnienia i relacje jako źródło historyczne do dziejów dzieci jako ofiary wojny 12.40-13.00 dr Beata Kozaczyńska (Uniwersytet w Siedlcach) – *Relacje ostatnich żyjących Dzieci Zamojszczyzny jako źródło do badań nad wojennym dzieciństwem. Wartość poznawcza i problemy metodologiczne*.

13.00-13.20 Piotr Lasota / Martyna Marczewska (Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN w Lublinie) – *Spisane i spalone. Opowiedziane ponownie i spisane. Ocalone i opublikowane*

- *wielowymiarowe dziecięce świadectwa okresu okupacji w relacjach Leokadii Dąbczak (1S31-202c) z Zamojszczyzny*.

13.20-13.40 Małgorzata Smreczak (Białostocki Ośrodek Kultury / Centrum im. Ludwika Zamenhofa) – *Losy noworodków w realiach obozowych w świetle relacji dr Stefanii Perzanowskiej i dr Ireny Białówny*.

13.40-14.00 – Dyskusja

14.00-15.00 – Przerwa kawowa

Panel VIII – Rysunek i eksponat jako źródło historyczne

15.00-15.20 dr Maciej Bakun (Gdańskie Towarzystwo Naukowe) – *Los najmłodszych Gdynian w świetle Pomnika Wysiedlonych*

15.20-15.40 Kamil Świątkowski (Archiwum Akt Nowych w Warszawie) – *Wojna i okupacja w oczach dziecka - dziecięce rysunki z 1S4c roku z zasobu Archiwum Akt Nowych wpisane na Światową Listę Dziedzictwa Dokumentalnego UNESCO*.

15.40-16.00 – Dyskusja

16.00- Zakończenie konferencji – dr Sylwia Wielichowska, Dyrektor Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu.